

Konjunkturutviklingen i Norge

Høykonjunktoren i norsk økonomi har så langt forsterket seg i 2006. Veksten i BNP Fastlands-Norge var i første halvår nærmere fire prosent regnet som årlig rate. Arbeidsledigheten har fortsatt å synke. Veksten i antall sysselsatte personer, som skjøt fart i andre halvår 2005, har fortsatt i 2006. Gjennomsnittlig arbeidstid har overraskende nok sunket noe i senere tid og dermed forsterket nedgangen i ledigheten. Veksten i etterspørselen fra Fastlands-Norge har, som forventet, fortsatt i om lag samme tempo i første halvår i år som gjennom 2005. Oljeinvesteringene er blitt noe lavere enn hva tidligere anslag skulle tilsi, mens veksten i eksporten både av tradisjonelle varer og ikke minst av tjenester utenom sjøfart har økt mye. Dette har ført til

at bruttoproduktet i privat tjenesteyting har økt mer enn det vi så for oss tidligere.

Konsumprisveksten er moderat særlig tatt i betraktning økningen i energiprisene. Konsumprisindeksen justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE) har fortsatt å falle det siste året. Vi må tilbake til 2004 for å finne en så lav prisvekst som i august i år. Den lave prisveksten skyldes ikke bare lav importert inflasjon, men også beskjeden nominell vekst i lønnskostnader per produsert enhet i Norge. Dette har medvirket til at også veksten i prisene på tjenester er moderat. Mens prisene på oljerelaterte produkter kan ha nådd toppen, står vi nå antakelig foran en sterk

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Regnskapstall for 2004-2006. Vekst fra forrige periode. Prosent

	2004	2005	Sesongjustert			
			05.3	05.4	06.1	06.2
Realøkonomi						
Konsum i husholdninger mv.	4,7	3,4	0,6	0,0	2,0	0,6
Konsum i offentlig forvaltning	2,2	1,5	0,0	0,7	0,3	0,7
Bruttoinvesteringer i fast realkapital	8,1	10,9	1,9	11,0	-8,4	5,4
Fastlands-Norge	7,8	8,8	1,1	7,6	-5,8	6,7
Utvinning og rørtransport	7,8	15,6	-4,5	14,7	-15,7	5,9
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ¹	4,5	3,8	0,5	1,5	0,1	1,7
Eksport	0,6	0,7	0,9	-1,3	1,2	-0,2
Råolje og naturgass	-0,7	-4,1	-2,0	-2,6	0,2	-3,2
Tradisjonelle varer	3,4	5,8	5,0	2,0	-0,9	2,5
Import	8,9	7,4	3,6	1,5	0,4	3,4
Tradisjonelle varer	10,2	8,3	4,6	0,4	3,1	1,7
Bruttonasjonalprodukt	3,1	2,3	0,9	0,1	0,6	0,5
Fastlands-Norge	3,8	3,7	0,8	1,1	0,8	1,1
Arbeidsmarkedet						
Utførte timeverk	1,9	0,8	0,2	0,4	0,5	0,6
Sysselsatte personer	0,4	0,7	0,6	0,5	0,8	0,6
Arbeidsstyrke ²	0,4	0,8	0,6	0,2	0,1	0,3
Arbeidsledighetsrate, nivå ³	4,5	4,6	4,8	4,5	3,8	3,5
Priser og lønninger						
Lønn per normalsårsverk ⁴	4,3	3,6	3,1	2,7	2,9	3,8
Konsumprisindeksen (KPI) ⁴	0,4	1,6	1,8	1,8	2,2	2,4
KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE) ⁴	0,3	1,0	1,2	1,1	0,9	0,8
Eksportpriser tradisjonelle varer	8,4	3,5	2,1	1,5	5,4	2,9
Importpriser tradisjonelle varer	4,5	0,4	-0,1	0,6	1,8	-0,6
Utenriksregnskap						
Driftsbalansen, milliarder kroner	233,0	316,5	80,3	104,7	88,4	93,6
MEMO (justerte nivåttall)						
Pengemarkedsrente (3 mnd. NIBOR)	2,0	2,2	2,3	2,5	2,6	2,9
Utlånsrente, banker ⁵	4,1	3,9	3,9	4,0	4,1	4,2
Råoljepris i kroner ⁶	257,3	351,4	398,9	377,1	409,7	432,2
Importveid kronekurs, 44 land, 1995=100	95,6	91,8	90,7	91,0	92,9	89,8
NOK per euro	8,37	8,01	7,88	7,88	8,02	7,83

¹ Konsum i husholdninger og idelle organisasjoner + konsum i offentlig forvaltning + bruttoinvesteringer i Fastlands-Norge.

² Defineret som summen av ledige ifølge AKU og sysselsetting ifølge nasjonalregnskapet fratrukket utlendinger i utenriks sjøfart.

³ Ifølge AKU.

⁴ Prosentvis vekst fra samme periode året før.

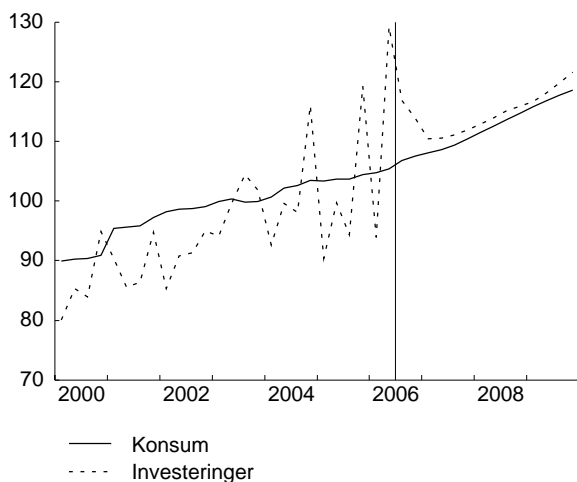
⁵ I slutten av perioden.

⁶ Gjennomsnittlig spotpris Brent Blend.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank.

Offentlig forvaltning

Sesongjusterte volumindekser, 2003=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

vekst i elektrisitetsprisene til husholdningene. Derfor vil samlet KPI øke betydelig i månedene framover, og antakelig komme over tre prosent før jul.

Med en forsterket høykonjunktur i norsk økonomi kombinert med lav og fallende prisvekst, står sentralbanken overfor et dilemma i rentesettingen. Det er ikke lett å henvide til inflasjonsfaren som begrunnelse for økt styringsrente når inflasjonen har falt i lang tid og er kommet så lavt som nå. Men det er grunn til å regne med at innenlandske prisdrivende faktorer vil gjøre seg noe mer gjeldende framover når høykonjunkturen er blitt såpass sterk. Stabilisering av den realøkonomiske utviklingen tilsier nå en noe mer kontraktiv penge- og finanspolitikk framover. Så lenge den europeiske sentralbanken fortsetter å øke sin styringsrente er det grunn til å tro at Norges Bank også vil øke styringsrenten. Hensynet til en rimelig stabil valutakurs overfor euro og dermed en tilknytning til et område med moderat inflasjon, tilsier at det kan være en lite risikofylt strategi. Spørsmålet er hvorvidt eurorentene vil øke noe særlig neste år når veksten i euroområdet dempes slik vi og de fleste andre antar. Hvis oljeprisene fortsetter å falle, kan renteøkningene stoppe opp tidlig neste år. Da legger vi til grunn at renteøkningene i Norge også uteblir.

Internasjonalt er det nå mange som mener at man står overfor et tilbakeslag i USA, noe vi har antatt i lang tid. Flere trekk ved utviklingen i amerikansk økonomi tilsier svak vekst neste år. Vi har som tidligere lagt til grunn en moderat konjunkturedgang gjennom 2007 og 2008 og at utviklingen i EU også blir svak neste år. Det tilsier at norsk økonomi vil få klart mindre positive impulser fra utlandet i de nærmeste par årene. Oljeprisen kan også falle en del, men neppe til et så lavt nivå at det vil påvirke investeringsaktiviteten på norsk sokkel negativt. Vi forventer at oljeinvesteringene vil holde seg på et høyt nivå ut hele prognoseba-

nen. Finanspolitikken vil ikke gi vesentlig sterkere impulser til norsk økonomi neste år sammenlignet med i år. Derfor viser fortsatt våre beregninger at veksten i norsk økonomi vil dempes klart i tiden framover, men vi har nå kommet opp på et høyere aktivitetsnivå i 2006 enn vi tidligere så for oss. I en slik situasjon vil økte etterspørselsimpulser være mer inflasjonære enn de ville ha vært for bare ett år siden.

Moderate impulser fra finanspolitikken neste år – større deretter

Konsumet i offentlig forvaltning økte i første halvår i år med om lag to prosent i forhold til samme periode i fjor ifølge foreløpige tall fra kvartalsvis nasjonalregnskap (KNR). Veksten i bruttoinvesteringene i offentlig forvaltning var langt sterkere, men den store investeringsøkningen i 2. kvartal i år skyldes importen av en fregatt til sjøforsvaret. Ytterligere en fregatt vil etter planene bli importert senere i år og bidra til at samlet investeringsvekst i offentlig forvaltning kan bli nærmere 15 prosent på årsbasis i 2006. Investeringsøkningen i offentlig forvaltning, eksklusive importerte fregatter, blir imidlertid beskjeden. Vi forventer at konsumveksten vil være noe høyere i andre halvår i år, slik at samlet konsumvekst i offentlig forvaltning blir 2,5 prosent i 2006. Dette er i tråd med vårt forrige anslag og anslaget i Revidert Nasjonalbudsjett (RNB) 2006.

Når det gjelder budsjetttopplegget for 2007 legger vi til grunn at handlingsregelen for finanspolitikken oppfylles ganske bokstavelig. Anslagene våre innebærer en liten skjerpning av direkte beskatning, som bringer skattenivået tilbake til 2004-nivå. Videre antar vi en vekst i konsumet i offentlig forvaltning om lag som i 2006, og en svak økning i bruttoinvesteringene i offentlig forvaltning når vi justerer for effektene av at det i 2007 vil bli investert og importert en fregatt mindre enn i år. Vi har justert opp investeringsnivået i 2007 litt i forhold til anslagene i vår forrige konjunkturrapport basert på at skatteinngangen justeres opp som følge av noe sterkere vekst i økonomien og i inntektene til offentlig forvaltning samlet sett. Vi antar at det i 2007 ikke foretas noen reell skjerpning av indirekte beskatning slik tilfellet er i 2006.

Høyere oljepriser har medført at Statens pensjonsfond – Utland har økt mye de senere årene. Selv om vi fortsatt legger til grunn at oljeprisene vil falle ned til om lag 50 dollar per fat ved inngangen til 2008, vil petroleumsfondet øke mye framover. Det gir ifølge handlingsregelen for finanspolitikken grunnlag for økt budsjettunderskudd (SOBU) i 2008 og 2009 siden vi legger til grunn at finanspolitikken vil holde seg innenfor handlingsregelen i 2007. Vi antar at SOBU økes med om lag 10 milliarder kroner både i 2008 og 2009. Skattenivået antas reelt uendret slik at hele stimulansen fra finanspolitikken kommer i form av økt kjøp av varer og tjenester i offentlig forvaltning. Dette gir en reell økning i både offentlige konsumutgifter og

bruttoinvesteringer på 3,5-4 prosent i hvert av disse årene. Dette er på linje med våre tidligere anslag.

Renta øker litt til

Norges Bank har satt opp styringsrenta tre ganger hittil i år, hver gang med 0,25 prosentpoeng. Pengemarkedsrenta har fulgt styringsrenta, og økte fra 2,5 prosent i januar til 3,25 prosent i august. I pengemarkedet er det priset inn ytterligere 1 - 2 renteøkninger i samme størrelsesorden i løpet av 2006 og ytterligere økninger i 2007.

Norges Bank skal fastsette renta på bakgrunn av en avveining mellom å stabilisere inflasjonen, valutakursen, produksjonen og sysselsettingen. Det operative målet for pengepolitikken er en årsvekst i konsumprisen som over tid er nær 2,5 prosent. Et tilbudssidesjokk kan imidlertid lede til både lav inflasjon og høy kapasitetsutnyttelse, og Norges Bank må i rentesettingen avveie mellom å stabilisere inflasjonen på det operative målet og å stabilisere produksjonsutviklingen.

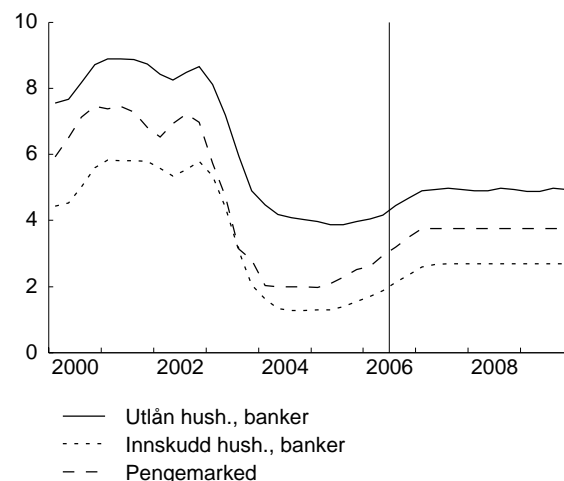
I august 2006 var konsumprisindeksen justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE) 0,4 prosent høyere enn samme måned året før. Inflasjonen er derfor klart lavere enn målet på 2,5 prosent og har vist en fallende tendens siste året. Den lave inflasjonen trekker isolert sett i retning av å holde rentene lave.

Den innenlandske kredittveksten målt ved 12-månedersveksten i publikums bruttogjeld (K2) var i både juni og juli i år på 14,4 prosent. Veksten i K2 har ligget over 10 prosent siden april 2005. En vedvarende vekst i gjeld kan føre til ustabilitet i økonomien. Dette taler for ytterligere renteøkninger.

Den europeiske sentralbanken økte styringsrenta i august i år med 0,25 prosentpoeng, også den for tredje gang i år. Den norske pengemarkedsrenta har fulgt pengemarkedsrenta i euroområdet tett siden nyttår. I USA er styringsrenta økt jevnlig de siste to årene. Det siste året har pengemarkedsrenta i USA ligget i underkant av to prosentpoeng høyere enn den norske pengemarkedsrenta. Rentedifferansen mellom Norge og USA er redusert noe i det siste etter at den amerikanske styringsrenta ikke ble økt på det siste møtet.

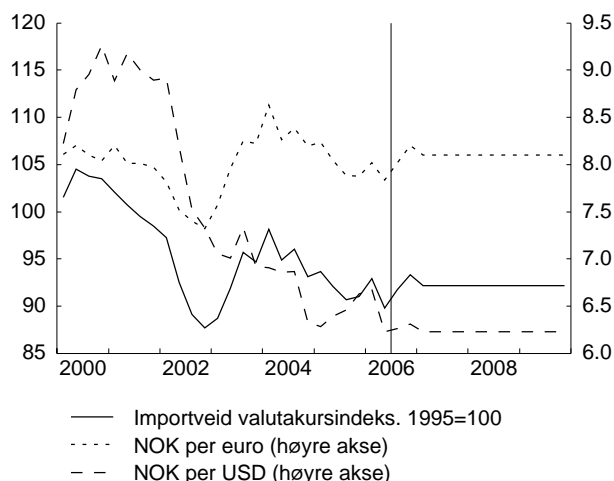
Målt mot euro har kronen svekket seg i verdi siden mai i år. Mens kursen var om lag 7,80 kroner per euro i mai, koster en euro om lag 8,30 kroner i midten av september i år. Ved inngangen av året kostet en euro 8,00 kroner. Målt mot den importveide valutakursen har kronen også svekket seg siden mai, men målt med dette målet har kronen svekket seg vesentlig mindre siden årets begynnelse. Hovedårsaken til dette er at amerikanske dollar har svekket seg mot euro.

Norske renter Prosent

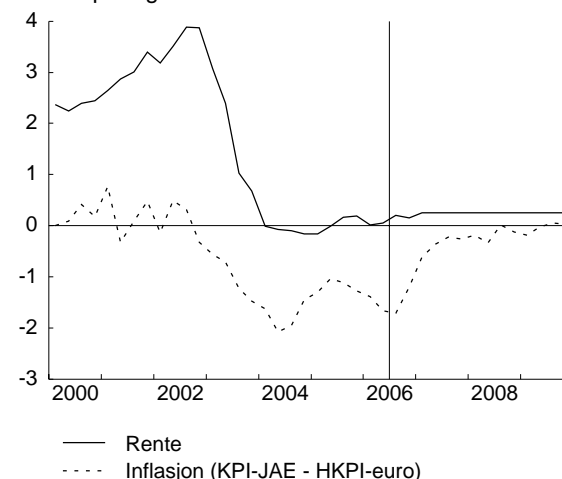
Kilde: Norges Bank og Statistisk sentralbyrå.

Valutakurser

Kilde: Norges Bank.

Rente- og inflasjonsforskjell mellom norske kroner og euro

Kilde: Norges Bank og Statistisk sentralbyrå.

I prognoseperioden har vi lagt til grunn ytterligere en renteøkning i slutten av september, samt en til rundt kommende årsskifte. Prognosene tilsier at inflasjonen målt ved KPI-JAE vil øke fra 0,8 prosent til å bevege seg i området 1,5-2,0 prosent de neste tre årene. Dette innebærer altså en inflasjon som er lavere enn målet. Veksten i Fastlands-BNP antas å gå ned fra 3,2 prosent i år til vel 2 prosent de kommende tre årene. Dette er under trendvekst, slik at BNP-avviket reduseres noe framover.

I prognosene har vi lagt til grunn en eurokurs på 8,20 i 4. kvartal i år og 8,10 fra 1 kvartal 2007 og ut prognoseperioden, mens dollaren antas å koste 6,31 kroner i 4. kvartal i år og 6,23 kroner i resten prognoseperioden. Dette innebærer at kronen styrker seg i tiden framover. Vi legger til grunn at kombinasjonen av en stabil konjunktursituasjon, lav og stabil ledighet, moderat sterk krone og inflasjon om lag 1 prosentpoeng under målsettingen, innebærer uendret rente fra 2. kvartal neste år og ut prognoseperioden.

Pengemarkedsrenta antas å øke til 3,75 prosent fra og med årsskiftet, det vil si 0,25 prosentpoeng høyere enn Norges Banks signalrente. Gjennomsnittlig utlånsrente antas å følge pengemarkedsrenta med et påslag på et drøyt prosentpoeng. Nye regler for egenkapitaldekning fra førstkomende årsskifte bidrar til å holde påslaget lavt, og kan også føre til at påslaget reduseres.

I euroområdet legger vi til grunn én renteøkning ved utgangen av året, som gir en pengemarkedsrente på 3,5 prosent fra årsskiftet. Etter en lang periode med tilnærmet lik rente i euroområdet og Norge, vil dermed rentene være 0,25 prosentpoeng høyere i Norge i årene 2007 - 2009. Dette kan trekke i retning av at kronen styrker seg litt framover.

Økende leteaktivitet

SSBs siste investeringsstilling indikerer at verdien av oljeinvesteringene kan bli om lag 100 milliarder kroner i 2006. Dette er en svak nedjustering i forhold til foregående telling fra mai, og vi har derfor nedjustert veksten i volumet noe. Foreløpige tall fra KNR viser at investeringsvolumet gjennom første halvår i år lå om lag på høyde med nivået fra første halvår 2005. Vi legger til grunn en klart sterkere utvikling gjennom andre halvår, slik at investeringsvolumet i 2006 forventes å ligge 5 prosent høyere enn i 2005. Selv om anslaget i verdi blir rekordhøyt, er det i volum fremdeles et lite stykke igjen til nivået fra toppåret 1998. Målt i faste priser lå investeringene den gang 7 prosent høyere, og målt som andel av BNP Fastlands-Norge er forskjellen enda større. I 1998 utgjorde investeringsandelen 8 prosent, mens de nå vil ligge på anslagsvis vel 6 prosent. Med omtrent uendrede importandeler vil impulsene rettet mot norsk økonomi derfor være relativt sett svakere enn i den forrige høykonjunkturen.

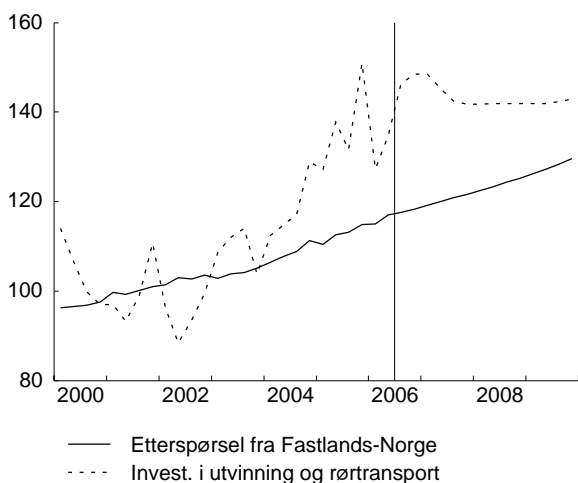
I vår prognose legger vi til grunn at leteaktiviteten tar seg videre opp, men at investeringene - i hvert fall for inneværende og neste år - begrenses av riggkapasiteten. Høye oljepriser og oljeselskapenes positive syn på de nye leteområdene antas å trekke nivået opp. Investeringene i landanlegg antas å falle klart gjennom 2007 og 2008 med ferdigstillingen av landanleggene tilknyttet Ormen Lange og Snøhvit. Det hersker en del usikkerhet om hvor langt ned disse investeringene vil synke, men et nytt landanlegg i tilknytning til Goliat kan begrense nedgangen innenfor vår prognosehorisont. På bakgrunn av investeringsstillingen og de forventede oljeprisene antas det at investeringene i felt i drift vil stige ytterligere til neste år, og deretter å holde seg på et høyt nivå. Investeringene til feltutbygging antas å øke noe de nærmeste årene, også etter ferdigstillingen av de store feltene Snøhvit og Ormen Lange. Det forventes at en rekke mindre prosjekter godkjennes i første halvår 2007, slik at disse investeringene kan erstatte bortfallet av investeringene på de store feltene. Utbygging på Goliatfeltet kan trekke disse investeringene ytterligere opp. Samlet sett har vi i vår prognosebane etter 2006 lagt til grunn at det samlede investeringsvolumet holder seg om lag uendret.

Den samlede utvinningen av olje og gass sank gjennom fjoråret. Foreløpige tallene fra KNR viser at utvinningen i første halvår i år lå om lag 4 prosent under nivået i samme periode i fjor. Vi tror årsveksten i 2006 vil vise en tilsvarende nedgang sammenlignet med året før. Et gjennomgående trekk er at oljeutvinningen reduseres, mens gassutvinningen øker. Vi forventer at nedgangen i oljeutvinningen i år blir over 6 prosent, mens gassutvinningen ventelig øker marginalt. Etter hvert som en del investeringsprosjekter ferdigstilles og anlegg kommer i drift, antas både olje og gassutvinningen å øke igjen. Utvinningen av olje kan komme til å øke både i 2007 og 2008, men deretter vil den forventede utvinningsnedgangen på de store eksisterende feltene igjen trekke utvinningen ned. Gassutvinningen forventes å skyte fart igjen fra 2007, med en årlig vekst på nær 10 prosent. Samlet sett forventes en økende utvinning, med forholdsvis sterk vekst både i 2007 og 2008. I 2009 kan imidlertid utvinningen synke noe igjen.

Høy konsumvekst framover

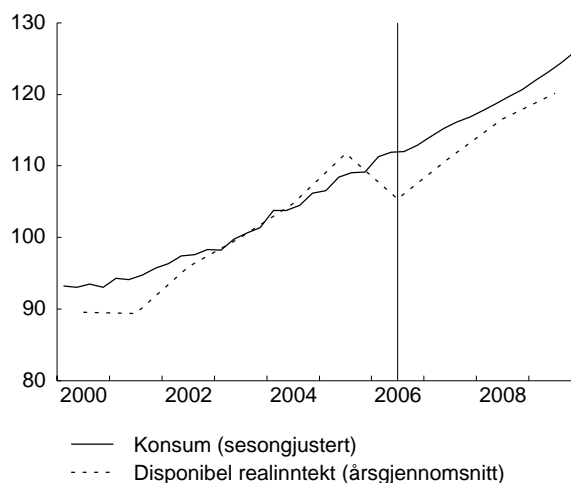
Sesongjusterte KNR-tall viser at konsumet økte med 0,6 prosent fra 1. til 2. kvartal i år, etter en oppgang på hele 2 prosent kvartalet før. De store svingningene kan føres tilbake til utviklingen i varekonsumet, mens tjenestekonsumet viser en mer stabil vekstutvikling. Varekonsumet vokste med 0,6 prosent i 2. kvartal i år, mens tjenestekonsumet gikk opp med 1,2 prosent. Flere bilkjøp forklarer mye av veksten i varekonsumet. Husholdningenes etterspørsel etter fritidstjenester, personlige tjenester samt hotell- og restauranttjenester bidro mest til veksten i tjenestekonsumet. Sammenligner en første halvår i år med første halvår i fjor, var husholdningenes konsum samlet sett nær 4 pro-

Innenlandsk etterspørsel
Sesongjusterte volumindekser, 2003=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Inntekt og konsum i husholdninger mv.
Volumindekser, 2003=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

sent høyere i volum. Fra juni til juli i år økte varekonsumindeksen med 0,7 prosent sesongjustert. Dette peker mot at den sterke konsumveksten gjennom de siste årene fortsetter i 2006.

Vender vi blikket bakover viste foreløpige nasjonalregnskapstall at konsumet i husholdninger og ideelle organisasjoner steg med 3,4 prosent fra 2004 til 2005. Konsumøkningen i fjor var på linje med veksten i husholdningenes disponible realinntekter når en holder de rekordhøye utbetalingene av aksjeutbytte utenfor (se egen tabell). De unormalt høye inntektene fra aksjeutbytte, som trolig ikke har stimulert konsumet i særlig grad, har blant annet sammenheng med skattemessige tilpasninger til gjennomføringen av skatt på aksjeutbytte i 2006. I tillegg til inntektsveksten kan konsumøkningen i 2005 ses i lys av fallet i realrenta etter skatt gjennom de siste årene. Husholdningenes sparerate er blitt anslått til et rekordhøyt nivå på 12,6 prosent i 2005.

Veksten i husholdningenes disponible realinntekter vil gjennom prognoseperioden trolig bli noe dempet i forhold til 2005, også når en ser bort fra aksjeutbetalingene. Dette vil kunne skje til tross for sterkere vekst i lønns- og næringsinntekter samt offentlige stønader framover. Høyere konsumprisvekst på grunn av høye energipriser i 2006 trekker realveksten i husholdningenes inntekter ned i denne perioden. Husholdningene vil øke sin gjeld relativt sterkt i forhold til sine fordringer (eksklusive forsikringskrav) gjennom prognoseperioden. Sammen med en forventet renteoppgang slår dette ut i en svak utvikling i netto formuesinntekter, noe som også trekker veksten i disponibel inntekt ned. Økte direkte skatter bidrar også til å svekke veksten i disponibel inntekt framover, men særlig i 2007. Realrenta etter skatt antas å bli klart lavere i år enn i de to foregående årene for så å stige markant gjennom 2007 og 2008, før den igjen synker til et nivå på knappe 2 prosent i 2009. Inntekts- og renteutviklingen

gir en bane for konsumet som innebærer at veksten holder seg på mellom 3 og 4 prosent de nærmeste årene.

Med anslagene som her legges til grunn, vil sparertaten falle fra det rekordhøye nivået på 12,6 prosent i 2005 til vel 4 prosent i 2006 for så å ligge på mellom 6 og 8 prosent i perioden 2007-2009. Nedgangen i nivået på sparingen fra 2005 til 2006 gjenspeiles i et markant fall i husholdningenes nettofinansinvesteringer. Målt i løpende priser, antas husholdningene å redusere sine nettofinansinvesteringer fra knappe 67 milliarder kroner i 2005 til om lag -13 milliarder kroner i 2006. Brorparten av denne nedgangen kan imidlertid tilskrives anslåtte endringer i utbytteutbetalinger til husholdningene. Foruten nedgangen i nivået på sparingen vil sammensetningen av sparingen som sådan ha betydning for nedgangen i netto finansinvesteringer. Husholdningene vil trolig fortsette å vri deler av sin formue vekk fra finanskapital og over til realkapital, noe vi vil finne igjen i høye boliginvesteringer.

Utflating i boliginvesteringene

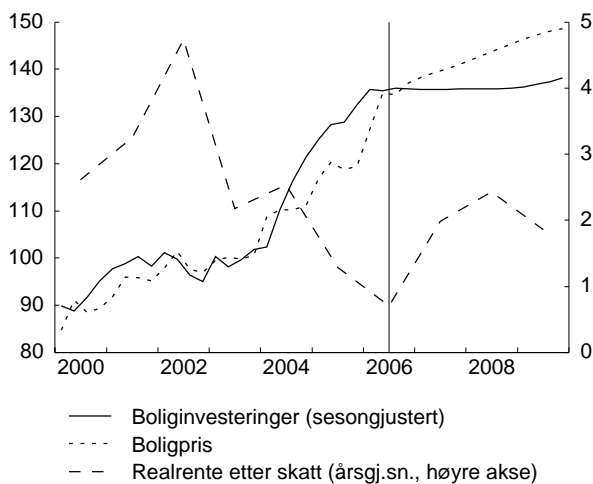
Godt hjulpet av sterk realinntektsvekst, lavere realrenter og vekst i realprisene på boliger i annenhåndsmarkedet har boliginvesteringene vokst kraftig siden slutten av 2003. Selv om boliginvesteringene i 2. kvartal i år ifølge foreløpige KNR-tall (sesongjustert) var omtrent på samme nivå som i 1. kvartal, har boliginvesteringene likevel økt med over 7 prosent fra første halvår i fjor til første halvår i år. Utviklingen i igangset-

Husholdningenes disponible realinntekter.
Prosentvis vekst fra året før

	2005	2006	2007	2008	2009
Disponibel realinntekt inkl. aksjeutbytte	6,7	-5,7	5,5	4,9	3,1
Disponibel realinntekt ekskl. aksjeutbytte	3,6	2,5	3,6	4,6	2,8

Boligmarkedet

Venstre akse indekser, 2003=100, høyre akse prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

tingstallene for boliger på slutten av fjoråret peker i retning av at boliginvesteringene vil holde seg på et høyt nivå gjennom 2006. På årsbasis anslås veksten i boliginvesteringene til om lag 6 prosent i 2006. Til sammenligning var veksten i boliginvesteringene i fjor på hele 14,5 prosent.

Boligkapitalen ligger nå på et historisk sett meget høyt nivå. Sammen med utsikter til høyere realrenter og dempet inntektsvekst bidrar dette til å bremse både boligprisveksten og boliginvesteringene framover. Samtidig har igangsettingen av nye boliger flatet ut både når det gjelder antall boliger og målt ved bruksareal. Utflatingen som vi har sett i boliginvesteringene ventes dermed å fortsette, slik at investeringene vil ligge rundt et nivå på om lag 80 milliarder kroner ut prognoseperioden.

Lavere investeringsvekst i fastlandsnæringene

Den sterke veksten i bruttoinvesteringene i fastlandsnæringene synes nå å dempes noe etter tre år med sterk vekst. I 2. kvartal i år økte disse investeringene med 2,5 prosent i forhold til samme kvartal i fjor, og i første halvår var økningen om lag 6 prosent regnet i forhold til samme periode i 2005. Fra 2004 til 2005 økte fastlandsinvesteringene med hele ti prosent. Veksten i industriinvesteringene så langt i 2006 har vært om lag som for fastlandsnæringene, mens bruttoinvesteringene i primærnæringene har falt noe hittil i år. Det er særlig investeringer i tjenesteytende næringer og i kraftforsyning som har økt mye hittil i 2006. For hele 2006 regner vi som tidligere med at investeringene i kraftforsyning øker med nærmere 30 prosent - i tråd med SSBs investeringstelling. Denne tellingen antyder imidlertid at investeringsveksten i kraftforsyning vil flate ut i 2007. Man må tilbake til 1980-tallet for å finne så høye investeringer i kraftforsyning som i 2006. Også industriinvesteringene vil holde seg rimelig stabile fra 2006 til 2007 ifølge denne tellingen. Det

innebærer at industriinvesteringene vil holde seg på et relativt høyt nivå framover.

Investeringene i private tjenesteytende næringer har økt vesentlig i løpet av de siste tre årene og er nå høyere enn toppnivået i forrige høykonjunktur. Veksten i investeringene er moderat i varehandel og innenlandsk transportvirksomhet. Derimot er det stor økning i bruttoinvesteringene i bank- og forsikringsvirksomhet og annen privat tjenesteyting. Det er også i disse næringene hvor veksten i bruttoproduktet har vært høy i den senere tid. Vi regner med at veksttakten i disse investeringene vil dempes noe framover hvis vi går inn i en periode med mer moderat vekst i fastlandsøkonomien, slik våre beregninger viser.

Samlet sett regner vi med at investeringene i fastlandsnæringene fortsatt vokser en del i andre halvår 2006, men at vekstraten på årsbasis blir om lag halvert i forhold til i 2005. Vi antar videre at veksten dempes ytterligere i 2007, ikke minst fordi veksten i investeringene i vareproduserende næringer da avtar. Vi legger til grunn at det konjunkturtelt høye investeringsnivået fra 2006/2007 vil holde seg om lag uforandret i 2008 og synke litt i 2009.

Avtagende eksportvekst

Eksportveksten av tradisjonelle varer var høy i 2. kvartal. Eksportvolumet var hele 2,5 prosent høyere enn i 1. kvartal, sesongjustert. Økningen kan i hovedsak tilskrives en sterk vekst i eksporten av verkstedsprodukter og metaller. Eksporten av nybygde skip økte klart. Totalt gikk eksporten likevel ned, på grunn av en reduksjon i eksport av råolje. Økningen i eksporten av de industrielle varene har sin bakgrunn i et høyt aktivitetsnivå hos våre handelspartnere. For tjenester har det vært sterk vekst i eksporten i første halvår. Utviklingen kan tilskrives en høy vekst i finans- og forretningsmessige tjenester, blant annet økt eksport av olje- og gassrelaterte ingeniørtjenester.

Prisene på tradisjonelle eksportprodukter fortsetter å vokse. Fra 1. til 2. kvartal steg de med 2,9 prosent, mot en økning på hele 5,4 prosent kvartalet før. Samlet er dermed prisveksten i første halvår svært høy. Utviklingen i råvareprisene, spesielt metaller, bidro til denne veksten. Metallprisene har nå vokst med om lag 10 prosent hvert av disse to kvartalene.

Vi legger til grunn at eksportveksten av tradisjonelle varer vil holde seg godt oppe ut året, med en årsvekst på 5 prosent. Til neste år vil denne eksporten avta som følge av avtagende markedsvekst, og bli om lag 2 prosent på årsbasis. Eksportveksten av tjenester fra Fastlands-Norge venter vi også vil gå klart ned. Samlet eksport vil imidlertid kunne ta seg markert opp, etter som eksporten av olje og gass vil øke sterkt neste år. I 2008 og 2009 vil veksten i eksporten av tradisjonelle varer og tjenester fortsatt være relativt lav, og ligge på rundt 2 prosent på årsbasis.

Avdempet importvekst framover

Ifølge de foreløpige nasjonalregnskapstallene økte importvolumet av tradisjonelle varer med 1,7 prosent fra 1. til 2. kvartal, mot 3,1 prosent i kvartalet før, sesongjustert. Totalt var importveksten 3,4 prosent. Verkstedsprodukter, kjemiske og mineralske produkter, samt forretningsmessige tjenester bidro til økt importvekst, mens metaller og reisetrafikk bidro til å trekke veksten ned. En sterk importøkning av nybygde skip bidro til at totalveksten ble høyere. Dette har sin bakgrunn i overlevering av en fregatt i 2. kvartal. Importen av elektrisk kraft økte sterkt forrige kvartal grunnet manglende kapasitet innenlands. Effekten på total import er likevel liten siden denne gruppen utgjør en liten andel av den totale importen.

Importen av tjenester var høy i 2. kvartal, med en økning på 4,9 prosent i forhold til kvartalet før. Det var i hovedsak finans- og forretningsmessige tjenester som bidro til økt vekst.

Prisveksten for total import var 0,1 prosent i 2. kvartal, mens den var negativ for tradisjonelle varer, råolje og naturgass og skip, plattformer og fly.

I innværende år legger vi til grunn en importvolumvekst på 7,7 prosent for tradisjonelle varer og 8,2 prosent totalt. I 2007 går importveksten av tradisjonelle varer ned til om lag 3,5 prosent, på grunn av lavere investeringsvekst. Deretter vil importveksten for tradisjonelle varer ligge på litt over 2 prosent i 2008, og deretter øke til om lag 3,5 prosent i 2009. Utviklingen følger det samme forløpet som forventet vekst i samlet innenlandsk etterspørsel, som er en god indikator for importen. I år skal det importeres to fregatter, mot en i hvert av de neste tre årene. Dette trekker importveksten opp i år og ned til neste år.

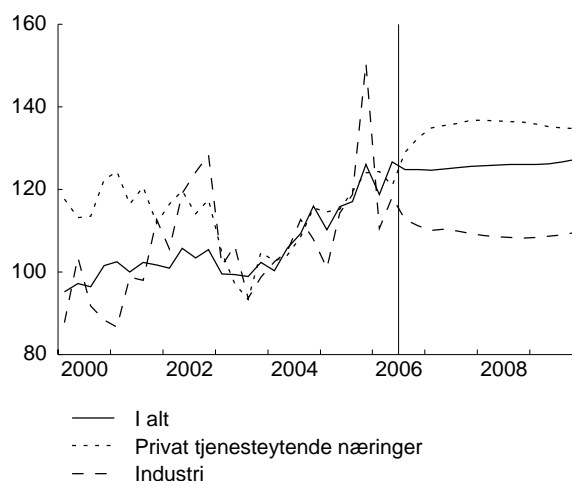
Høykonjunkturen fortsetter

Veksten i BNP Fastlands-Norge fortsatte i ganske høyt tempo i første halvår 2006. Høykonjunkturen er derfor sterkere enn vi tidligere la til grunn. Dette underbygges av et klart strammere arbeidsmarked til tross for økt innvandring av arbeidskraft. Det er eksporten av tradisjonelle varer og særlig tjenesteeksporten som er blitt høyere enn vi tidligere har sett for oss. Etterspørselen fra Fastlands-Norge har derimot utviklet seg om lag som tidligere beregnet. Noe av forklaringen på den sterkere eksportveksten er økte anslag for veksten i internasjonal økonomi i 2006. Dermed har bruttoproduktet i deler av industrien og privat tjenesteyting blitt sterkere enn forventet.

Vi regner med at veksten i innenlandsk etterspørsel dempes framover. Litt høyere renter vil dempe veksten i husholdningenes etterspørsel. Underliggende høy inntektsvekst vil likevel bidra til at konsumveksten fortsetter i 2007 i om lag samme tempo som i 2006, men boliginvesteringene vil imidlertid neppe vokse særlig fra 2006 til 2007. Det skyldes dels at

Investeringer i Fastlands-Norge

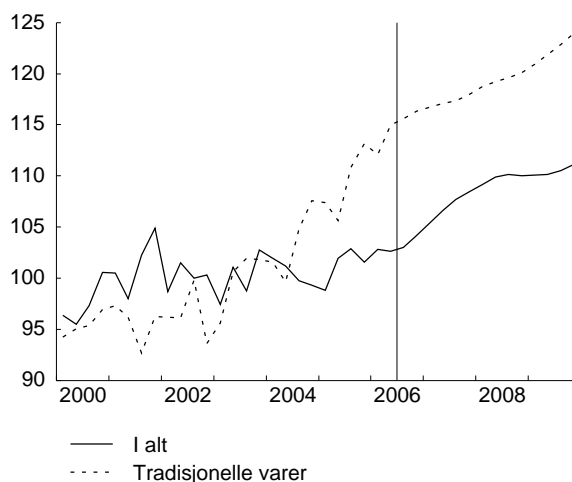
Sesongjusterte volumindekser, 2003=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Eksport

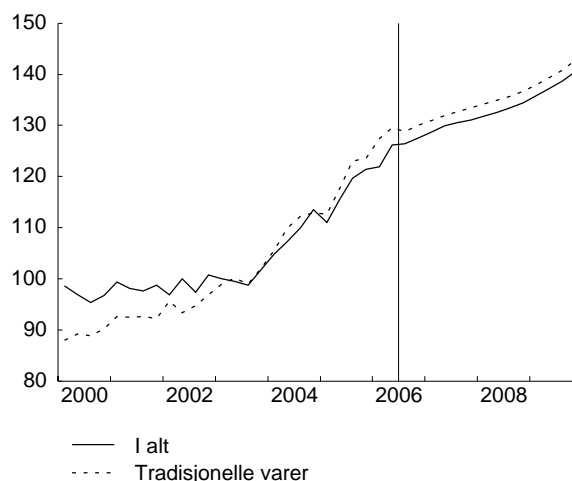
Sesongjusterte volumindekser, 2003=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Import

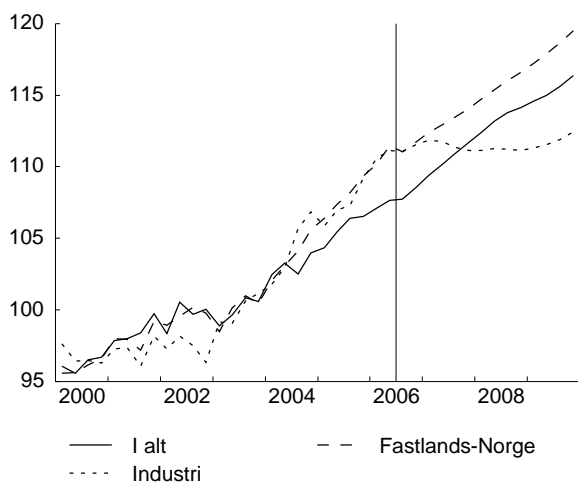
Sesongjusterte volumindekser, 2003=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Bruttonasjonalprodukt

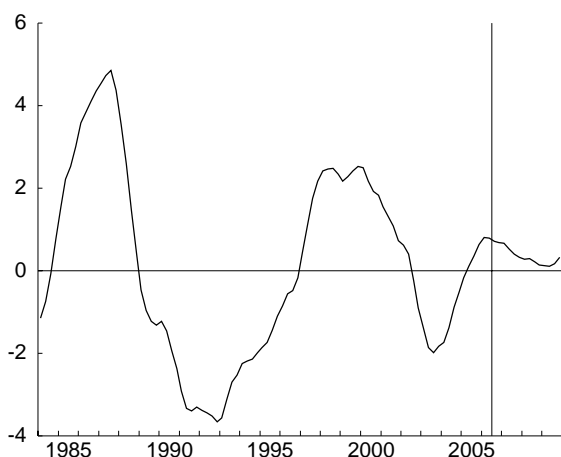
Sesongjusterte volumindekser, 2003=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

BNP Fastlands-Norge

Avvik fra beregnet trend i prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

investeringene nå er på et meget høyt nivå, men også på grunn av kapasitetsproblemer i byggenæringen. Oljeinvesteringene vil måtte øke betydelig i andre halvår i år hvis vårt anslag for 2006 skal slå til, men vi regner ikke med noen særlig endring i nivået på oljeinvesteringene til neste år. Dermed reduseres vekstimpulsene fra en etterspørselskomponent som har gitt betydelige bidrag til oppgangen de siste tre årene. Det samme er tilfellet med fastlandsnæringenes investeringer. De har gitt betydelig vekstbidrag i hele konjunkturoppgangen og inn i 2006, men impulsene dempes framover og dermed bidrar også disse investeringene til at BNP-veksten modereres neste år. Finanspolitikken bidrar med om lag de samme impulsene i 2007 som i 2006. En svakere vekst internasjonalt vil bidra til at eksporten av tradisjonelle varer og tjenester vil vokse merkbart mindre i 2007 enn i 2006. Dette vil bidra til å redusere vekstimpulsene til både in-

dustrien og mange tjenesteytende næringer. Samlet sett ser vi derfor for oss at veksten i fastlandsøkonomien reduseres fra i overkant av 3 prosent i 2006 til i overkant av 2 prosent i 2007. Den avdempningen av veksten som vi forventer framover, innebærer derfor at høykonjunkturen varer ved i 2007 selv om aktivitetsnivået gradvis nærmer seg trendnivået.

I 2008 og 2009 vil finanspolitikken gi nye og sterke impulser til veksten i norsk økonomi, mens en moderat internasjonal lavkonjunktur vil trekke veksten i eksportorienterte bedrifter ned i 2008, både i industri og tjenesteyting. Investeringsnivået både i oljesektoren og i fastlandsøkonomien holder seg om lag uendret i disse to årene, noe som bidrar til at BNP-veksten i fastlandsøkonomien blir liggende litt under trendveksten. Inntektsveksten i husholdningene bidrar til at konsumveksten holder seg oppe tross høyere realrenter. Således kan man si at våre anslag innebærer at veksten i hovedsak er konsumdrevet i 2008 og 2009.

Siden 2001 har veksten i samlet BNP vært lavere enn veksten i BNP Fastlands-Norge. Det vil også være tilfellet i 2006, men neste år vil sterk økning i gassproduksjonen bidra til at veksten i samlet BNP igjen vil være høyere enn produksjonsveksten i fastlandsøkonomien. Dette tror vi også vil fortsette i 2008, mens vi i 2009 ikke får noen økning i samlet petroleumsutvinning. Vekstraten for samlet BNP kan da bli relativt beskjeden. Økt petroleumsutvinningen vil gi betydelige impulser til fastlandsøkonomien fordi vareinnsatsen i utvinningssektoren utgjør om lag 4,5 prosent av BNP Fastlands-Norge, noe som er klart mer enn for eksempel de samlede bruttoinvesteringene i offentlig forvaltning.

Gjennom noen kvartaler har vi nå oppjustert vekstanslaget for 2006. Mens vi for eksempel for ett år siden mente at konjunkturomslaget var nært forstående, viser våre prognoser nå at 2006 fortsatt blir et år med oppgangskonjunktur. Noe konjunkturomslag har ennå ikke vist seg i tallene, og veksten i første halvår 2006 viser egentlig ingen tendenser til avmatning. Det tror vi altså vil skje framover. Det er først og fremst den internasjonale konjunkturutviklingen som har gjort at vi har måttet oppjustere våre vekstanslag. I noen grad har også den sterke veksten i næringsinvesteringene i fastlandsøkonomien bidratt til å forlenge oppgangen, mens nivået på oljeinvesteringene i 2006 ser ut til å bli om lag som vi trodde for vel ett år siden. Vi tror ikke nå at usikkerheten i våre anslag trekker i retning av vesentlig høyere impulser fra internasjonal økonomi, fra finanspolitikken eller fra oljesektoren i 2007. Snarere er vår oppfatning nå at man gjerne kan se for seg en vesentlig sterkere konjunkturedgang internasjonalt enn vi har lagt til grunn i snart to år. Den nedgangen vi har basert våre anslag på, innebærer at et kommende internasjonalt tilbakeslag blir enda mindre markert enn nedgangen i 2001. Nedgangen da var

Makroøkonomiske hovedstørrelser 2005-2009. Regnskap og prognoser. Prosentvis endring fra året før der ikke annet framgår

	Regnskap 2005	Prognoser								
		2006			2007		2008		2009	
		SSB	FIN	NB	SSB	NB	SSB	NB	SSB	NB
Realøkonomi										
Konsum i husholdninger mv.	3,4	3,5	3,1	3 1/2	3,7	3 1/4	3,0	2 1/2	3,7	2 1/4
Konsum i offentlig forvaltning	1,5	2,5	2,5	3	2,4	1 3/4	3,9	3 1/4	3,7	3 1/4
Bruttoinvestering i fast realkapital	10,9	7,7	7,7	..	-0,1	..	0,2	..	-0,0	..
Utvinning og rørtransport ¹	15,6	5,2	5,0	5	-1,8	0	-0,7	-5	0,0	0
Fastlands-Norge	8,8	7,0	9,9	8	0,5	4 3/4	0,6	2 1/4	0,4	1 1/2
Næringer	9,8	4,6	8,3	..	3,4	..	-0,2	..	-1,3	..
Bolig	14,5	5,8	8,1	..	-0,2	..	0,0	..	0,9	..
Offentlig forvaltning	-0,8	14,7	16,4	..	-4,8	..	3,6	..	3,7	..
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ²	3,8	3,9	4,1	4 1/4	2,8	3	2,8	2 1/2	3,1	2 1/2
Lagerendring ³	0,2	0,2	..	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..
Eksport	0,7	1,5	1,2	..	4,7	..	2,8	..	-0,1	..
Råolje og naturgass	-4,1	-4,1	-2,9	..	9,1	..	4,3	..	-2,7	..
Tradisjonelle varer ⁴	5,8	5,0	2,7	6 1/4	1,9	3 3/4	1,9	3 1/4	2,4	3 1/4
Import	7,4	8,2	6,1	6 1/4	3,7	3 3/4	2,0	2	3,7	2 3/4
Tradisjonelle varer	8,3	7,7	5,4	..	3,4	..	2,2	..	3,5	..
Bruttonasjonalprodukt	2,3	2,1	2,2	2 1/2	2,9	3 1/2	2,8	3	1,4	1 1/2
Fastlands-Norge	3,7	3,2	3,0	3 3/4	2,1	2 3/4	2,3	2 1/4	2,2	2 1/4
Arbeidsmarked										
Sysselsatte personer	0,7	2,5	2,1	2 1/4	1,0	1	0,6	1/2	1,0	1/4
Arbeidsledighetsrate (nivå)	4,6	3,4	3,4	3 3/4	3,3	3 1/2	3,5	3 1/2	3,3	3 3/4
Priser og lønninger										
Lønn per normalsårsverk	3,6	4,0	3 1/2	4	5,0	4 3/4	4,5	4 3/4	3,5	4 3/4
Konsumprisindeksen (KPI)	1,6	2,4	2 1/4	2 1/4	1,5	1 3/4	1,1	2	1,7	2 1/2
KPI-JAE ⁵	1,0	0,8	1 1/4	1	1,7	1 1/2	1,6	2	1,8	2 1/2
Eksportpris tradisjonelle varer	3,5	10,9	..	..	-3,2	..	-6,9	..	2,8	..
Importpris tradisjonelle varer	0,4	2,3	..	..	-0,9	..	-2,3	..	1,3	..
Boligpris ⁶	7,9	12,8	..	..	5,1	..	2,9	..	2,8	..
Utenriksøkonomi										
Driftsbalansen, mrd. kroner	316,5	390,0	..	..	368,8	..	321,3	..	295,3	..
Driftsbalansen i prosent av BNP	16,6	18,6	16,9	..	17,2	..	14,9	..	13,4	..
MEMO:										
Husholdningenes sparerate (nivå)	12,6	4,3	3,6	..	6,2	..	7,9	..	7,4	..
Pengemarkedsrente (nivå)	2,2	3,1	..	3	3,8	4	3,8	4 3/4	3,8	5 1/4
Utlånsrente, banker (nivå) ⁷	3,9	4,3	..	..	4,9	..	4,9	..	4,9	..
Råoljepris i kroner (nivå) ⁸	351	423	420	..	360	..	312	..	312	..
Eksportmarkedsindikator	5,2	7,9	..	..	4,8	..	1,6	..	2,9	..
Importveid kronekurs (44 land) ⁹	-3,9	0,1	..	-1 3/4	0,3	-1	0,0	0	0,0	1/4

¹ Finansdepartementets anslag inkluderer tjenester tilknyttet oljeutvinning.² Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner + konsum i offentlig forvaltning + bruttoinvesteringer i fast kapital i Fastlands-Norge.³ Endring i lagerendring i prosent av BNP.⁴ Norges Bank gir anslag for tradisjonell eksport, som også inkluderer en del tjenester.⁵ KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE).⁶ Selveier.⁷ Husholdningenes lånerente i private finansinstitusjoner. Gjennomsnitt for året.⁸ Gjennomsnittlig spotpris, Brent Blend.⁹ Positivt tall innebærer svekket krone.

Kilde: Statistisk sentralbyrå (SSB), Finansdepartementet, St.meld.nr. 2 (2005-2006), (FIN), Norges Bank, Inflasjonsrapport 2/2006 (NB).

moderat bl.a. som følge av en kraftig omlegging av både finans- og særlig pengepolitikken i ekspansiv retning i USA. Det er riktig nok vanskelig å se for seg en like sterk motkonjunkturpolitikk i USA dersom nedgangen skulle sette inn kommende vinter. På den annen side er verdensøkonomien gradvis endret ved at Kina er blitt en mer betydelig "vekstmotor" som vil fortsette å gi stimulanser selv med en kraftig nedgang i USA.

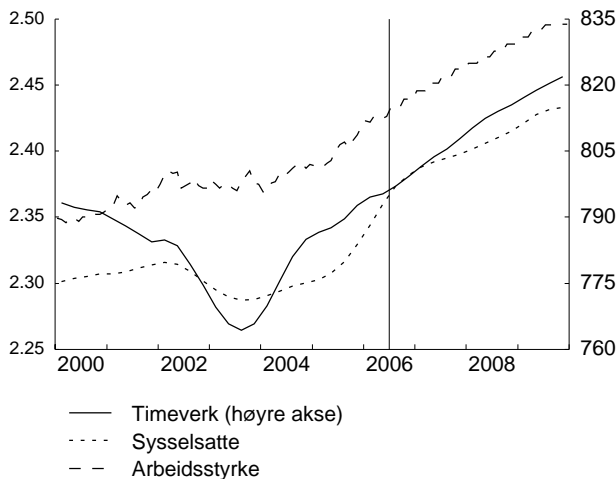
Ledighetsnedgang uten sidestykke

Ifølge kvartalsvis nasjonalregnskap økte sysselsettingen med hele 2,5 prosent fra 2. kvartal 2005 til 2. kvartal 2006, en økning på 57 000 personer. Sesongjusterte tall viser en vekst på 0,6 prosent fra 1. til 2. kvartal i år. Sysselsettingsveksten har ikke vært så sterk siden høykonjunkturen på slutten av 1990-tallet.

Veksten i sysselsettingen har kommet innen de fleste næringer, men veksten har vært sterkest i private

Arbeidsstyrke, sysselsetting og timeverk

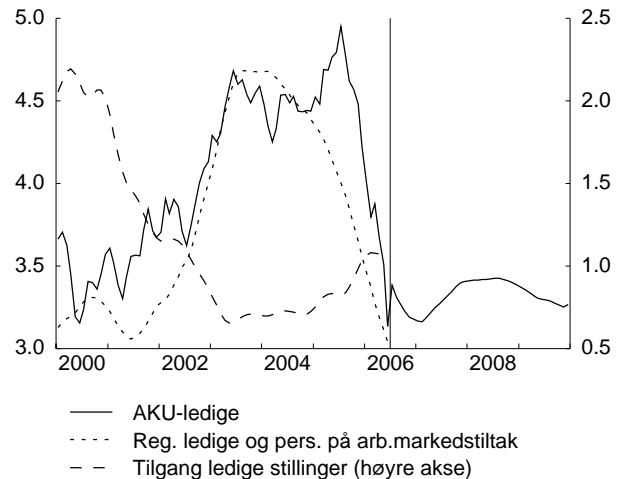
Millioner. Sesongjustert og glattet

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Arbeidsledige og tilgangen på ledige stillinger

Prosent av arbeidsstyrken. Sesongjustert og glattet

Kilde: Arbeidsdirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

tjenesteytende næringer. Fra 2. kvartal 2005 til 2. kvartal 2006 ble det 20 300 flere sysselsatte i forretningsmessig tjenesteyting, noe som innebærer en vekst på hele 8,5 prosent. I samme periode var det også høy sysselsettingsvekst innen varehandel, bygge- og anleggsvirksomhet, kommuneforvaltning og den sivile delen av statlig forvaltning. I hver av disse næringene økte sysselsettingen med mellom 5 000 og 7 000 personer i perioden. Sesongjusterte tall viser at tendensen det siste året har fortsatt i 2. kvartal i år, med unntak av i kommuneforvaltningen der sysselsettingen var om lag uendret fra 1. kvartal.

Innen forsvaret fortsetter sysselsettingsnedgangen. Også flere av industrinæringene opplever nedgang i sysselsettingen, men en vekst innen bygging av skip og oljeplattformer fra 2. kvartal 2005 til 2. kvartal 2006 på hele 9,5 prosent bidrar til en sysselsettingsvekst innen industrien som helhet på 0,9 prosent i denne perioden. Sett i forhold til 2. kvartal 2002 – om lag da den siste lavkonjunkturen startet – har industri-sysselsettingen blitt redusert med 24 600 personer fram til 2. kvartal i år.

Ifølge Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) har tilgangen på arbeidskraft også vokst sterkt det siste året. AKU publiserer gjennomsnittet av sesongjusterte tall for tre måneder. Tallene viser at arbeidsstyrken økte med 26 000 personer fra februar-april 2005 til mai-juli 2006. Dette tilsvarer om lag en tredel av sysselsettingsveksten i samme periode. En konjunkturrell økning i sysselsettingen vil i løpet av 1-2 år erfaringsmessig slå ut i en ekstra tilvekst i arbeidsstyrken som er om lag halvparten så stor. Veksten i arbeidsstyrken den siste tiden synes i et slikt lys å være beskjeden, noe som kan virke underlig særlig tatt i betraktning indikasjoner på en sterk vekst i arbeidsinnvandringen fra de nye medlemslandene i EU. AKU er en utvalgsundersøkelse og det er en viss usikkerhet forbundet

med disse tallene. Det er også grunn til å anta at AKU-tallene ikke fanger opp hele den sterke veksten i arbeidsinnvandringen. I tillegg innebærer omleggingen i AKU i januar i år (se Økonomiske analyser 1/2006, s. 86) en ekstra usikkerhet omkring tallene.

Med en sterk økning i sysselsettingen og en moderat vekst i arbeidsstyrken viser AKU en kraftig nedgang i arbeidsledigheten. Nedgangen på 1,2 prosentpoeng (28 000 personer) fra 2. kvartal 2005 til 2. kvartal 2006 er den største som noen gang har vært registrert i løpet av en firekvartalsperiode i AKU. De sesongjusterte tallene viser at ledigheten har blitt redusert med 16 000 personer fra 1. kvartal til perioden mai-juli i år. Sett i forhold til mai-juli i fjor er reduksjonen på hele 39 000 personer. Med dette har sesongjustert ledighet gått fra 4,8 prosent i mai-juli i fjor til 3,2 prosent i tilsvarende periode i år. Gjennomsnittlig ledighet i 2005 var 4,6 prosent.

Også den registrerte ledigheten hos NAV (Ny arbeids- og velferdsforvaltning) har gått markant ned. Sesongjusterte tall viser at summen av registrerte helt ledige og personer på ordinære arbeidsmarkedstiltak har blitt redusert med om lag 2 000 personer hver måned det siste året. Det er klar ledighetsnedgang innenfor alle yrkeskategoriene. Fra august i fjor til august i år er den prosentvise nedgangen størst blant industriarbeidere, bygge- og anleggsarbeidere, ingeniører og IKT-arbeidere, ledere og meglere og konsulenter. Ledighetsnedgangen blant disse arbeidstakerne er på over 30 prosent. Nedgangen er minst blant barne- og ungdomsarbeidere.

Mens antall ledige personer altså har gått kraftig ned, er nedgangen mindre markert i antall «ledige» arbeidstimer. Ujusterte tall for 2. kvartal i år viser at antall undersysselsatte har økt klart fra 2. kvartal i fjor. Undersysselsatte i AKU er deltidssysselsatte som

svarer at de har forsøkt å få lengre arbeidstid. Det kan dermed tyde på at mange av dem som har fått arbeid det siste året har kommet inn i deltidstillinger, og at flere av de deltidssysselsatte ønsker å arbeide mer. I følge AKU tilsvarte summen av antall tilbudte arbeidstimer fra de ledige og de undersysselsatte 116 000 heltidsjobber i 2. kvartal i år, 19 000 færre enn i 2. kvartal i fjor – en nedgang på 14,1 prosent. Nedgangen i ledigheten i samme periode var til sammenlikning på 28 000 personer, eller 24,1 prosent. KNR viser også at antall utførte timeverk har vokst klart mindre enn sysselsettingen i denne perioden. Det skyldes blant annet en viss økning i sykefraværet.

Etter en periode i fjor med overraskende lite bedring i arbeidsmarkedet, har vi nå opplevd kraftig nedgang i antall arbeidsledige personer i år. Vi har derfor nedjustert våre anslag for ledigheten i hele prognosebanen. Nå anslår vi en ledighet i 2006 på 3,4 prosent, mot anslått 3,8 prosent i juni (Økonomiske analyser 3/2006). Nedjusteringen skyldes i hovedsak en uventet stor reduksjon i antall utførte timeverk per sysselsatt. Mens vi nå altså har oppjustert anslaget på antall sysselsatte personer i hele prognosebanen, er anslaget for antall utførte timeverk om lag uforandret.

Det vil fortsatt være klar vekst i den kommunale sysselsettingen neste år, og en mer ekspansiv finanspolitikk vil bidra til å øke den offentlige sysselsettingen kraftig i 2008 og 2009. Noe av det økte arbeidskraftsbehovet i offentlig sektor antas å bli dekket av økt arbeidstid blant de som fra før jobber deltid. Fra 2006 til 2009 antar vi likevel en offentlig sysselsettingsvekst på mer enn 50 000 personer.

På den annen side vil en avmatning av den internasjonale høykonjunkturen og mindre impulser fra oljeinvesteringene innebære en fortsatt moderat sysselsettingsutvikling i industrien. Økte realrenter, slik at veksten i husholdningenes forbruk og boliginvesteringer blir noe avdempet framover, forventes å bidra til svakere vekst i de private tjenesteytende næringene og i bygge- og anleggsvirksomheten. Sysselsettingen i disse næringene antas å bli om lag uforandret i årene 2007-2009.

En mer avdempet sysselsettingsvekst og om lag tilsvarende vekst i tilgangen på arbeidskraft i prognosebanen innebærer at den markante nedgangen i ledigheten forventes å flate ut i andre halvår i år. Vi legger til grunn at ledigheten i gjennomsnitt synker fra 3,4 prosent i 2006 til 3,3 prosent i 2007, og at den vil holde seg rundt dette lave nivået i 2008 og 2009.

Lønnsveksten tar seg opp

I tarifforhandlingene i 2005 ble det gitt små lønns tillegg. Mens det den gang i enkelte forhandlingsområder ikke ble gitt tillegg overhode, har tarifforhandlingene våren 2006 gitt høyere tillegg for de fleste grupper. Tallene for lønn per normalårsverk fra KNR illus-

trerer denne utviklingen. Målt fra samme kvartal året før tok lønnsveksten seg opp fra 2,9 prosent i 1. kvartal i år til 3,8 prosent i 2. kvartal. Det er grunn til å forvente at lønnsveksten tar seg ytterligere opp gjennom andre halvår i år som følge av lønnsglidning.

Det siste året har arbeidsmarkedet blitt vesentlig strammere. Ledigheten har sunket i betydelig grad, og ifølge NAV har tilgangen på ledige stillinger annonsert i media eller meldt til NAV økt med 40 prosent fra august i fjor til august i år. Det er grunn til å tro at det utover høsten i år vil bli økt knapphet på arbeidskraft innenfor flere bransjer. Presset i arbeidsmarkedet vil bidra til høyere lønnsvekst, dels gjennom at grupper med hovedsakelig lokal lønnsdannelse vil motta høyere tillegg enn de med større innslag av sentral lønnsdannelse, og dels ved at arbeidstakere innplasseres på et høyere lønnsnivå ved nyansettelser. Dessuten vil høy lønnsomhet i næringslivet trolig føre til økte bonusutbetalinger og opsjonsgevinster for arbeidstakere med slike avlønningsordninger. Vi anslår en samlet vekst i lønn per normalårsverk fra 2005 til 2006 på 4,0 prosent.

Årets tariff tillegg og tiltakende lønnsglidning gjennom 2006 vil alene bidra til at det gjennomsnittlige lønnsnivået i 2007 blir merkbart høyere enn i 2006. Samtidig er det grunn til å forvente at også 2007 blir et godt år for næringslivet og ledigheten vil bli værende lav, men neppe synke ytterligere. Klar oppgang i konsumprisene gjennom høsten 2006 som følge av høye strømpriser vil trolig også påvirke lønnsveksten i 2007. Vi antar at lønnsglidningen til neste år vil bli om lag på linje med i år, men samlet sett forventer vi nå en lønnsvekst fra 2006 til 2007 på 5,0 prosent – den høyeste siden 2002. Dette er et klart høyere anslag enn tidligere og skyldes oppjusterte anslag for KPI-veksten og nedjusterte anslag for ledigheten.

Vi legger til grunn økt arbeidstilbud framover, særlig som følge av økt arbeidsinnvandring. Samtidig vil internasjonal nedgangskonjunktur bidra til å redusere etterspørselen etter norske industrivarer i 2007 og 2008. Dette vil også bidra til å redusere lønnsomheten i industribedriftene – faktorer som er viktige for lønnsveksten. Sammen med klart lavere vekst i konsumprisene synker derfor lønnsveksten trolig noe i 2008 sammenlignet med i 2007. Vi antar en lønnsvekst på 4,5 prosent i 2008.

Våre prognoser innebærer en årlig reallønnsvekst på om lag 3½ prosent i 2007 og 2008. Den årlige veksten i arbeidskraftsproduktiviteten er nesten 2 prosentpoeng lavere i disse to årene. Selv om prisene på norskproduserte varer og tjenester vokser noe mer enn konsumprisene, bidrar lønnsveksten likevel til å redusere lønnsomheten i næringslivet markert fram til 2009. I 2009 legger vi derfor til grunn en klar nedgang i lønnsveksten. Vi antar at veksten i lønn per

normalårsverk fra 2008 til 2009 blir 3,5 prosent. Samtidig vil inflasjonen og veksten i arbeidskraftsproduktiviteten komme opp, slik at reallønnsveksten igjen blir mer på linje med produktivitetsveksten.

Fortsatt lav inflasjon

Til tross for at høykonjunkturen forsterkes og energiprisene øker, har den lave underliggende prisveksten falt ytterligere gjennom det siste året. 12-månedersveksten i konsumprisindeksen justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE) har i mer enn fire år ligget under inflasjonsmålet på 2,5 prosent. Hvis man kun justerer for avgiftsendringene (KPI-JA), har prisveksten i denne perioden i gjennomsnitt vært 1,3 prosent. I august i år var 12-månedersveksten i KPI-JAE kommet ned i 0,4 prosent. Høye energipriser og avgiftsøkninger fra nyttår har bidratt til at KPI-veksten i hele år har vært klart høyere enn i de to foregående årene, og i august var 12-månedersveksten 1,9 prosent. Prisivirkningen av de reelle avgiftsendringene i år kan anslås til 0,2-0,3 prosentpoeng.

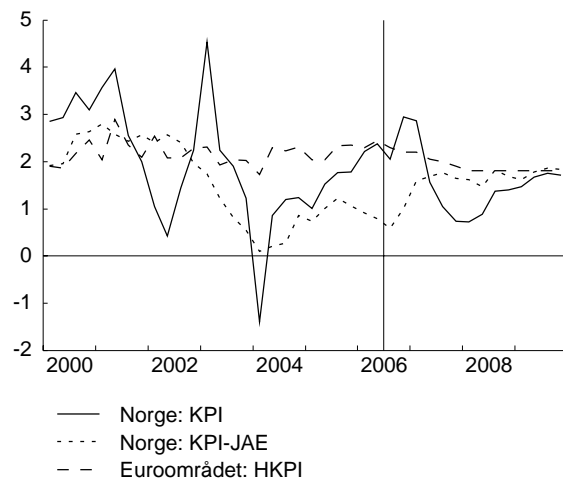
Kronestyrking, økt import fra Kina og andre lavkostland, lav internasjonal prisvekst og mer effektiv varehandel har bidratt til fall i butikkprisene på importerte konsumvarer. Dette er viktige forklaringsfaktorer for den lave veksten i KPI-JAE de fire siste årene. Prisveksten for norskproduserte varer og tjenester har imidlertid også vært lav, så lenge en holder energivarer utenfor. Ser vi bort fra jordbruks- og fiskevarer, lå prisene på slike varer i august bare 0,5 prosent høyere enn i august i fjor. Husleiene lå 2,2 prosent høyere, mens øvrige tjenester lå 1,1 prosent høyere. Felles for prisutviklingen i alle disse hovedgruppene er at 12-månedersveksten er lav og at de samlet sett viser en svakt fallende tendens. En lav og fallende tendens i lønnskostnadsveksten per time samt en høy vekst i arbeidskraftsproduktiviteten har bidratt til dette.

Vi venter at en svakere norsk krone vil bidra til å trekke inflasjonstallene litt opp utover høsten. Innføringen av obligatorisk tjenstepensjon og en noe økende lønnsgrad trekker i samme retning. Som årsgjennomsnitt vil likevel veksten i KPI-JAE trolig bare bli 0,8 prosent i 2006, noe lavere enn i fjor. Ved kommende årsskifte forsvinner den direkte inflasjonsdempende effekten av de reduserte maksimalsatsene for foreldrebetaling i barnehager. Det vil bidra til å trekke inflasjonstakten opp med 0,1-0,2 prosentpoeng.

Med en litt svakere vekst i økonomien kan produktivtetsveksten dempes noe. Sammen med høyere lønnsvekst peker det mot en svakt økende inflasjon framover. De samlede inflasjonsimpulsene fra utlandet i form av endrede gjennomsnittspriser på ferdigvarer i utenlandsk valuta tror vi vil bli ganske beskjedne. Med mindre kronen styrker seg kan prisutviklingen på importerte konsumvarer dermed komme til å trekke inflasjonen mindre ned framover enn det vi har sett de seneste årene. Renteøkningene vil etter hvert bidra

Konsumprisindeksen

Prosentvis vekst fra samme kvartal året før

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank.

til å trekke veksten i husleiene noe opp. Samlet sett kan dermed den underliggende inflasjonen målt ved KPI-JAE komme til å stige noe gjennom det kommende året. Deretter regner vi med at den vil bli liggende forholdsvis stabilt mellom 1,5 og 2,0 prosent ut prognoseperioden.

Det siste året har vi sett sterke prisimpulser fra energivarene, og vi regner med at dette også vil kjennetegne utviklingen i de kommende årene. Fra desember i fjor til april i år økte elektrisitetsprisene til husholdningene, inkludert nettleie og avgifter, med nær 22 prosent. Et klart prisfall gjennom vinteren 2005 bidro til at 12-månedersveksten i april i år kom opp i hele 34,8 prosent. Det bidro til at KPI-veksten ble så høy som 2,7 prosent til tross for den lave underliggende inflasjonen. Etter dette falt elektrisitetsprisene noe. I spotmarkedet begynte imidlertid kraftprisene å ta seg markert opp etter månedsskiftet april/mai som følge av unormalt lite nedbør. I august slo dette ut i økte priser til husholdningene. Med utgangspunkt i prisendringer som er meldt til konkurransetilsynet og prisene i terminmarkedet, ligger det an til en kraftig prisøkning de nærmeste månedene. Elektrisitetsprisøkningen fra august til september kan komme til å gi et vekstbidrag til KPI på om lag 1 prosentpoeng. Som årsgjennomsnitt ligger elektrisitetsprisene an til å øke med rundt 30 prosent i år og nær 50 prosent som 12-månedersrate rundt kommende årsskifte. KPI-veksten vil dermed øke en del utover høsten, og på årsbasis anslår vi en økning på 2,4 prosent. Fra og med februar neste år vil imidlertid en normalisering av elektrisitetsprisene bidra til en rask nedgang i KPI-veksten.

I prognosene legger vi til grunn at det ikke blir gjort reelle avgiftsendringer i årene framover. På årsbasis regner vi med at elektrisitetsprisene neste år vil stige noe mer enn andre priser, men at de vil falle med 5-10 prosent i 2008. Forutsetningene om fallende oljepriser

bidrar til lavere KPI-vekst i årene framover. Samlet sett trekker dette i retning av at KPI-veksten blir noe lavere enn veksten i KPI-JAE fra og med våren neste år. På årsbasis vil den samlede KPI-veksten bli spesielt lav i 2008, hvor elektrisitetsprisene og oljeprisene trekker i samme retning i ett helt år.

Enda høyere overskudd i utenriksøkonomien

For 2. kvartal i år viser foreløpig driftsregnskap overfor utlandet et overskudd på 94 milliarder kroner. Det er 5 milliarder kroner mer enn overskuddet i 1. kvartal. I forhold til 2. kvartal 2005 er overskuddet 38 milliarder kroner høyere, en økning på hele 69 prosent på ett år. En sterk økning i prisene på eksportproduktene olje, gass og metaller, samt en langt mindre vekst i importprisene, bidrar mest til det store overskuddet. En betydelig vekst i tjenesteeksporten, samt et mindre underskudd på rente- og stønadsbalansen, bidrar også i gunstig retning.

Vare- og tjenestebalansen viser begge et økt overskudd i 2. kvartal i år i forhold til samme kvartal i fjor. Overskuddet på varebalansen økte fra 68 til 90 milliarder kroner, mens økningen i overskuddet på tjenestebalansen var fra 6 til 10 milliarder. I forhold til det sterke resultatet for årets 1. kvartal er derimot overskuddene i 2. kvartal redusert med 10 og 26 prosent for henholdsvis vare- og tjenestebalansen. Men fordi underskuddet på rente- og stønadsbalansen er redusert fra 27 til 6 milliarder kroner fra 1. til 2. kvartal, så viser samlet driftsregnskapet for 2. kvartal økt overskudd også i forhold til 1. kvartal. Et betydelig lavere aksjeutbytte til utenlandske eiere i 2. kvartal enn i 1. kvartal i år forklarer mye av bedringen i rente- og stønadsbalansen.

For innværende år vil en svært høy eksportprisvekst bidra vesentlig til et rekordhøyt overskudd på handelsbalansen overfor utlandet, som kan nå over 400 milliarder kroner. En negativ rente- og stønadsbalanse ventes å trekke ned overskuddet på driftsbalansen til 390 milliarder kroner. Et slikt overskudd på driftsbalansen overfor utlandet tilsvarer nesten en femtedel av Norges BNP i år.

I 2007-2009 har vi lagt til grunn at internasjonale priser på flere tungtveiende norske eksportvarer og tjenester reduseres eller viser redusert vekst i takt med konjunkturedgangen. Prisene på viktige norske importvarer er generelt ikke så konjunkturfølsomme som eksportprisene, og vi venter at importprisene vil holde seg bedre oppe enn eksportprisene. De svært gunstige bytteforholdsgevinstene som Norge har opplevd de senere årene vil dermed kunne reverseres noe. Når importvolumet i tillegg ventes å vokse mer enn eksportvolumet i prognoseperioden så forklarer det at overskuddet på handelsbalansen vil bli redusert i hvert av de tre kommende årene, trolig til godt under 300 milliarder kroner i 2009.

Rente- og stønadsbalansen, som har vært negativ de seneste årene, forventes å bedre seg hvert år framover og bli positiv fra og med 2008. Likevel ventes overskuddet på driftsbalansen å bli redusert til under 300 milliarder kroner i 2009.

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Sesongjustert. Faste 2003- priser. Millioner kroner

	Ujustert		Sesongjustert					
	2004	2005	05.1	05.2	05.3	05.4	06.1	06.2
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	753 923	779 193	191 635	195 074	196 238	196 277	200 197	201 384
Konsum i husholdninger	722 765	745 772	183 561	186 705	187 795	187 722	191 517	192 699
Varekonsum	394 044	404 607	99 543	101 894	102 181	101 142	103 515	104 098
Tjenestekonsum	313 188	322 375	79 549	80 076	80 893	81 714	82 316	83 313
Husholdningenes kjøp i utlandet	35 984	40 047	9 723	9 976	9 938	10 469	10 764	10 717
Utlendingers kjøp i Norge	-20 451	-21 257	-5 254	-5 242	-5 217	-5 602	-5 078	-5 430
Konsum i ideelle organisasjoner	31 159	33 421	8 074	8 369	8 444	8 555	8 680	8 685
Konsum i offentlig forvaltning	362 156	367 604	91 535	91 797	91 823	92 492	92 775	93 379
Konsum i statsforvaltningen	192 590	193 894	48 466	48 305	48 385	48 760	48 834	48 966
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	163 013	166 316	41 479	41 411	41 537	41 913	42 473	42 686
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	29 577	27 579	6 987	6 894	6 848	6 847	6 361	6 281
Konsum i kommuneforvaltningen	169 567	173 710	43 069	43 492	43 438	43 732	43 941	44 413
Bruttoinvestering i fast realkapital	298 950	331 663	77 963	80 521	82 051	91 096	83 489	88 018
Utvinning og rørrtransport	68 568	79 280	18 404	19 957	19 057	21 862	18 438	19 520
Tjenester tilknyttet utvinning	840	-1 635	105	-2 790	988	62	4	14
Utenriks sjøfart	9 775	14 821	3 246	4 320	2 308	4 944	4 539	3 917
Fastlands-Norge	219 768	239 196	56 208	59 034	59 698	64 229	60 508	64 567
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	171 329	191 150	45 468	47 186	48 494	50 060	49 348	49 214
Næringer	106 591	116 997	27 429	28 689	29 933	30 964	29 775	29 680
Industri og bergverk	19 562	22 219	4 618	5 231	5 437	6 890	5 061	5 408
Annen vareproduksjon	20 855	22 009	5 209	5 743	6 113	5 000	5 598	5 672
Tjenester	66 174	72 769	17 602	17 715	18 382	19 073	19 116	18 600
Boliger (husholdninger)	64 738	74 153	18 039	18 497	18 561	19 096	19 573	19 535
Offentlig forvaltning	48 439	48 046	10 740	11 848	11 205	14 169	11 160	15 353
Lagerendring og statistiske avvik	33 108	36 007	9 910	7 913	11 782	6 581	10 877	11 298
Bruttoinvestering i alt	332 058	367 670	87 873	88 434	93 833	97 677	94 365	99 316
Innenlandsk sluttanvendelse	1 448 138	1 514 467	371 043	375 305	381 894	386 446	387 338	394 079
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (ekskl. lagerendring)	1 335 847	1 385 994	339 378	345 905	347 760	352 998	353 481	359 330
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	410 595	415 651	102 275	103 645	103 028	106 661	103 936	108 732
Eksport i alt	640 937	645 523	157 562	162 513	164 039	161 900	163 923	163 634
Tradisjonelle varer	193 477	204 614	50 237	49 419	51 874	52 934	52 455	53 782
Råolje og naturgass	278 867	267 301	67 055	68 426	67 090	65 332	65 438	63 363
Skip, plattformar og fly	8 584	9 559	815	4 982	2 816	947	1 353	1 978
Tjenester	160 010	164 049	39 456	39 687	42 259	42 687	44 676	44 510
Samlet sluttanvendelse	2 089 075	2 159 990	528 605	537 818	545 933	548 346	551 260	557 713
Import i alt	463 796	498 003	118 167	122 968	127 339	129 281	129 804	134 264
Tradisjonelle varer	309 040	334 603	78 986	82 468	86 261	86 630	89 312	90 812
Råolje og naturgass	1 511	2 355	537	404	412	1 019	347	136
Skip, plattformar og fly	11 672	8 991	1 864	2 276	2 256	2 595	2 236	3 568
Tjenester	141 573	152 054	36 780	37 821	38 410	39 037	37 909	39 749
Bruttonasjonalprodukt (markedsverdi)	1 625 279	1 661 987	410 439	414 850	418 594	419 065	421 456	423 449
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge (markedsverdi)	1 305 000	1 352 637	333 791	336 834	339 382	343 083	345 731	349 581
Oljevirkosomhet og utenriks sjøfart	320 279	309 351	76 647	78 015	79 212	75 982	75 725	73 868
Fastlands-Norge (basisverdi)	1 147 605	1 192 690	294 048	296 965	299 398	302 546	306 025	309 453
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	886 447	927 417	227 955	230 671	233 028	235 971	239 215	242 542
Industri og bergverk	164 025	167 947	41 414	41 848	41 978	42 731	43 274	43 471
Annen vareproduksjon	124 282	133 844	32 804	33 712	33 327	34 181	34 422	33 869
Tjenester inkl. boligjenester	598 140	625 626	153 737	155 111	157 723	159 058	161 519	165 202
Offentlig forvaltning	261 158	265 273	66 093	66 294	66 370	66 575	66 810	66 912
Korreksjonsposter	157 395	159 946	39 743	39 869	39 984	40 537	39 706	40 127

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Sesongjustert. Faste 2003-priser. Prosentvis endring fra foregående periode

	Ujustert		Sesongjustert					
	2004	2005	05.1	05.2	05.3	05.4	06.1	06.2
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	4,7	3,4	0,3	1,8	0,6	0,0	2,0	0,6
Konsum i husholdninger	4,7	3,2	0,2	1,7	0,6	0,0	2,0	0,6
Varekonsum	5,4	2,7	-0,3	2,4	0,3	-1,0	2,3	0,6
Tjenestekonsum	3,3	2,9	0,7	0,7	1,0	1,0	0,7	1,2
Husholdningenes kjøp i utlandet	12,3	11,3	2,7	2,6	-0,4	5,3	2,8	-0,4
Utlendingers kjøp i Norge	8,9	3,9	1,6	-0,2	-0,5	7,4	-9,4	6,9
Konsum i ideelle organisasjoner	5,0	7,3	2,0	3,7	0,9	1,3	1,5	0,1
Konsum i offentlig forvaltning	2,2	1,5	-0,1	0,3	0,0	0,7	0,3	0,7
Konsum i statsforvaltningen	2,9	0,7	-0,3	-0,3	0,2	0,8	0,2	0,3
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	3,8	2,0	0,6	-0,2	0,3	0,9	1,3	0,5
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	-1,4	-6,8	-5,1	-1,3	-0,7	0,0	-7,1	-1,3
Konsum i kommuneforvaltningen	1,5	2,4	0,1	1,0	-0,1	0,7	0,5	1,1
Bruttoinvestering i fast realkapital	8,1	10,9	-5,9	3,3	1,9	11,0	-8,4	5,4
Utvinning og rørtransport	7,8	15,6	-1,4	8,4	-4,5	14,7	-15,7	5,9
Tjenester tilknyttet utvinning	119,3	..	-84,2	..	..	-93,8	-94,2	301,1
Utenriks sjøfart	11,7	51,6	-26,3	33,1	-46,6	114,2	-8,2	-13,7
Fastlands-Norge	7,8	8,8	-4,9	5,0	1,1	7,6	-5,8	6,7
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	9,6	11,6	0,3	3,8	2,8	3,2	-1,4	-0,3
Næringer	8,0	9,8	-1,5	4,6	4,3	3,4	-3,8	-0,3
Industri og bergverk	7,3	13,6	-6,5	13,3	3,9	26,7	-26,5	6,9
Annen vareproduksjon	9,9	5,5	0,9	10,3	6,4	-18,2	11,9	1,3
Tjenester	7,6	10,0	-0,9	0,6	3,8	3,8	0,2	-2,7
Boliger (husholdninger)	12,3	14,5	3,1	2,5	0,3	2,9	2,5	-0,2
Offentlig forvaltning	1,9	-0,8	-22,1	10,3	-5,4	26,5	-21,2	37,6
Lagerendring og statistiske avvik	131,9	8,8	63,7	-20,1	48,9	-44,1	65,3	3,9
Bruttoinvestering i alt	14,2	10,7	-1,2	0,6	6,1	4,1	-3,4	5,2
Innenlandsk sluttanvendelse	6,1	4,6	-0,1	1,1	1,8	1,2	0,2	1,7
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (ekskl. lagerendring)	4,5	3,8	-0,7	1,9	0,5	1,5	0,1	1,7
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	2,2	1,2	-3,0	1,3	-0,6	3,5	-2,6	4,6
Eksport i alt	0,6	0,7	-0,5	3,1	0,9	-1,3	1,2	-0,2
Tradisjonelle varer	3,4	5,8	-0,2	-1,6	5,0	2,0	-0,9	2,5
Råolje og naturgass	-0,7	-4,1	1,4	2,0	-2,0	-2,6	0,2	-3,2
Skip, plattformer og fly	-44,6	11,4	-35,8	511,5	-43,5	-66,4	42,9	46,2
Tjenester	3,9	2,5	-2,9	0,6	6,5	1,0	4,7	-0,4
Samlet sluttanvendelse	4,3	3,4	-0,3	1,7	1,5	0,4	0,5	1,2
Import i alt	8,9	7,4	-2,3	4,1	3,6	1,5	0,4	3,4
Tradisjonelle varer	10,2	8,3	-0,1	4,4	4,6	0,4	3,1	1,7
Råolje og naturgass	-17,1	55,8	24,7	-24,8	1,9	147,4	-66,0	-60,8
Skip, plattformer og fly	14,5	-23,0	-48,1	22,1	-0,8	15,0	-13,9	59,6
Tjenester	6,2	7,4	-2,6	2,8	1,6	1,6	-2,9	4,9
Bruttonasjonalprodukt (markedsverdi)	3,1	2,3	0,3	1,1	0,9	0,1	0,6	0,5
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge (markedsverdi)	3,8	3,7	0,8	0,9	0,8	1,1	0,8	1,1
Oljevirkosomhet og utenriks sjøfart	0,4	-3,4	-1,5	1,8	1,5	-4,1	-0,3	-2,5
Fastlands-Norge (basisverdi)	3,6	3,9	1,0	1,0	0,8	1,1	1,2	1,1
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	4,0	4,6	1,3	1,2	1,0	1,3	1,4	1,4
Industri og bergverk	4,7	2,4	-0,9	1,0	0,3	1,8	1,3	0,5
Annen vareproduksjon	3,3	7,7	5,0	2,8	-1,1	2,6	0,7	-1,6
Tjenester inkl. bolig tjenester	3,9	4,6	1,2	0,9	1,7	0,8	1,5	2,3
Offentlig forvaltning	2,2	1,6	0,0	0,3	0,1	0,3	0,4	0,2
Korreksjonsposter	5,3	1,6	-1,1	0,3	0,3	1,4	-2,1	1,1

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Sesongjustert. Prisindekser. 2003=100

	Ujustert		Sesongjustert					
	2004	2005	05.1	05.2	05.3	05.4	06.1	06.2
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	100,9	102,1	101,2	101,4	102,7	103,1	102,9	104,2
Konsum i offentlig forvaltning	102,4	105,4	104,3	105,2	105,8	106,4	108,0	109,7
Bruttoinvestering i fast kapital	103,6	107,4	106,0	107,8	107,4	108,6	109,4	111,4
Fastlands-Norge	103,3	105,4	104,6	104,9	105,3	106,8	106,6	108,6
Innenlandsk sluttanvendelse	101,8	104,1	101,0	105,6	105,5	104,2	104,7	107,4
Etterspørsel fra Fastlands-Norge	101,7	103,6	102,6	103,0	104,0	104,6	104,9	106,4
Eksport i alt	114,3	133,6	127,0	127,5	135,0	144,1	153,6	150,2
Tradisjonelle varer	108,4	112,2	109,6	110,7	113,0	114,8	121,0	124,5
Samlet sluttanvendelse	105,6	112,9	108,7	112,2	114,4	115,9	119,2	120,0
Import i alt	105,6	107,3	107,3	106,7	107,2	107,9	108,4	108,4
Tradisjonelle varer	104,5	104,9	105,0	104,8	104,7	105,3	107,2	106,5
Bruttonasjonalprodukt (markedsverdi)	105,6	114,6	109,1	113,8	116,6	118,4	122,6	123,7
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge (markedsverdi)	102,1	104,3	101,8	105,6	104,6	105,0	106,8	108,0

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Sesongjustert. Prisindeks. Prosentvis endring fra foregående periode

	Ujustert		Sesongjustert					
	2004	2005	05.1	05.2	05.3	05.4	06.1	06.2
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	0,9	1,2	-0,5	0,2	1,3	0,3	-0,1	1,2
Konsum i offentlig forvaltning	2,4	3,0	0,6	0,8	0,6	0,6	1,6	1,5
Bruttoinvestering i fast kapital	3,6	3,7	0,8	1,7	-0,4	1,2	0,8	1,8
Fastlands-Norge	3,3	2,0	0,2	0,3	0,3	1,4	-0,1	1,9
Innenlandsk sluttanvendelse	1,8	2,2	-1,7	4,6	-0,1	-1,3	0,5	2,6
Etterspørsel fra Fastlands-Norge	1,7	1,8	-0,1	0,4	0,9	0,6	0,3	1,4
Eksport i alt	14,3	16,9	4,4	0,4	5,9	6,7	6,6	-2,2
Tradisjonelle varer	8,4	3,5	-0,7	1,1	2,1	1,5	5,4	2,9
Samlet sluttanvendelse	5,6	6,9	0,4	3,2	1,9	1,4	2,8	0,7
Import i alt	5,6	1,6	0,3	-0,6	0,4	0,6	0,5	0,1
Tradisjonelle varer	4,5	0,4	0,2	-0,3	-0,1	0,6	1,8	-0,6
Bruttonasjonalprodukt (markedsverdi)	5,6	8,4	0,3	4,3	2,4	1,6	3,5	0,9
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge (markedsverdi)	2,1	2,1	-1,3	3,8	-0,9	0,4	1,7	1,1

Kilde: Statistisk sentralbyrå.